

מן התלמוד

סדר נשים.
מסכת יבמות, דף נ"ז

אמר ליה רבי יהודה נשיאה לרבי אושעיא: אטו רבי יוחנן לאו גברא רבה הוא? אמר ליה: דקבעי מינאי מילתא דלית לה פתרי.

אטו - האם
דקבעי מינאי - ששאל ממני
מילתא - דבר

הסבר: רבי יהודה נשיאה שאל את רבי אושעיא: מדוע לא ענית לשאלתו של רבי יוחנן, וכי אין הוא אדם גדול? השיב רבי אושעיא: מה לעשות, הוא שאל אותי שאלה שאין לה פתרון, ולכן לא ענית לו.

על המפה

היישובים בגוש עציון במלחמת העצמאות

גוש עציון הוא קבוצה של ארבעה יישובים יהודיים שהוקמו על ידי תנועת הקיבוץ הדתי מדרום לירושלים, בין השנים 1943-1947: כפר עציון, משואות יצחק, עין צורים ורבידים. ההתיישבות נקראה על שם שמואל צבי הולצמן, שרכש אדמות רבות באזור ("הולץ") ביידיש "עץ", ומכאן השם עציון). במלחמת העצמאות הטילו הערבים מצור על יישובי גוש עציון וניתקו אותם מירושלים. המתיישבים לחמו וניסו להחזיק מעמד, בעוד הנהגת היישוב מנסה לשלוח אליהם שיירות אספקה ותגבורות. גוש עציון נפל ב-ד' באייר תש"ח, ערב ההכרזה על הקמת המדינה, ומגיניו נהרגו או נלקחו בשבי. ארבעת היישובים הוקמו במקומות אחרים בארץ. לאחר מלחמת ששת הימים, חודשה ההתיישבות בגוש עציון על ידי בניהם של התושבים המקוריים.

תצפית פנורמית על כפר עציון מגגו של מוזיאון כפר עציון (Wikipedia, Eitan Ya'aran)

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל. הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קריא, ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם. תלמוד ישראלי - מפגשים דורות, מחברים עולמות.

סדר נשים | מסכת יבמות נ"ה-ס"א
פרשת אמור | ל' בניסן-ו' באייר (ל-ו למאי)

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל יום העצמאות

דף נ"ה: גזרה שוה

"גזרה שוה" היא לימוד של דינים מהלכה אחת להלכה אחרת. "גזרה" - התורה גזרה "שוה" - להשוות בין שני הדינים הללו.

כיצד יודעים מתי יש לדרוש "גזרה שוה"? אם בשני הדינים התורה כותבת את אותה מילה. למשל, בעבד כנעני כתובה המילה "לה", וכן גם לגבי נשים התורה כותבת "לה", ומכאן דורשים שעבד חצי במצוות כאישה, ופסטר ממצוות עשה שהזמן גרמן.

דף נ"ו: אכילת תרומה

רק הכהנים אוכלים תרומה, אך מי שאינו כהן, אינו רשאי לאכול תרומה. לאישה של כהן מותר לאכול תרומה. הלכה זו לומדים בדף זה: **"בת ישראל שנישאה לכהן, אוכלת בתרומה"**.

דף נ"ז: רבי שמעון בן לקיש

האמורא ריש לקיש מכוּנה "גברא רבה" = האדם הגדול, לפי שהיה גדול בתורה.

כשהיה צעיר, הנהיג ריש לקיש חבורה של שוודים. ריש לקיש היה בעל כוח עצום, עד שהיה מסוגל לקפוץ מגדה אחת של הירדן אל הגדה האחרת. פעם פגש בו רבי יוחנן ושכנע אותו לעזוב את הכל ולהשקיע את כוחותיו הגדולים בלימוד תורה. ריש לקיש הסכים ורבי יוחנן בעצמו למדו חומש ומשניות. ריש לקיש הוסיף לשקוד ולעמול בלימוד התורה, עד שהפך לגדול בתורה ורבי יוחנן למד עמו!

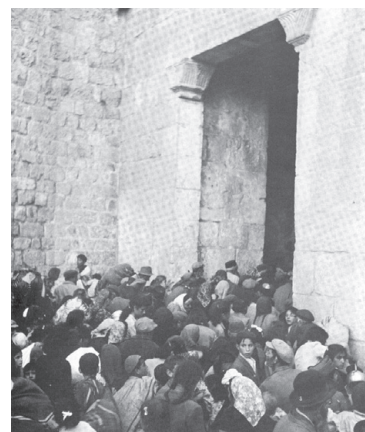
רבי יוחנן וריש לקיש היו גיסים, כי לאחר שריש לקיש שב למוטב, הוא נשא לאישה את אחותו של רבי יוחנן.

חברותא

★ | מן ההסטוריה

מלחמת העצמאות - מלחמת השחרור

מלחמת העצמאות, או מלחמת השחרור, פרצה בשנת תש"ח בעקבות התנגדותם של הערבים להקמת המדינה. בשלב הראשון תקפו ערביי ישראל את היישוב היהודי בארץ, ובשלב השני הצטרפו אליהם צבאות סוריה, עיראק, ירדן ומצרים, בסיוע מדינות ערביות נוספות, ופלושו למדינת ישראל שזה עתה קמה. במהלך המלחמה ספגו היהודים אבדות רבות, אולם הצליחו להביס את צבאות האויב ולהשתלט על שטחים נרחבים יותר מאלה שנקבעו לפי תוכנית החלוקה. מאות אלפי ערבים נמלטו מבתיהם, וכפרים ערביים רבים נחרבו. המלחמה הסתיימה בהסכם שביתת נשק ב-20 ביולי 1949.

תושבי הרובע היהודי עוזבים את העיר העתיקה לאחר כניעתו דרך שער ציון, 28 במאי 1948 (Wikipedia)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

ערב ההכרזה על עצמאות מדינת ישראל המצב הצבאי והפוליטי היה מורכב ורגיש מאוד. צבאות ערב איימו לתקוף, מדינות רבות וחשובות בעולם התנגדו, והיישוב בארץ היה קטן וכמעט ללא כוח צבאי. בפני מקבלי ההחלטות ניצבה החלטה גדולה מאוד - האם להכריז על הקמת מדינת ישראל או שעדיין לא הגיעה השעה.

מצד שני:

היו כאלה שאמרו שזו הזדמנות נדירה ורגע היסטורי לאחר אלפי שנות גלות ובמיוחד לאחר השואה, ולפעמים צריך לקבל החלטות קשות ולקחת סיכונים, ואפילו לסמוך על הנס והאמונה. מי יודע מתי תהיה עוד פעם הזדמנות להכריז על עצמאות המדינה.

מצד אחד:

היו כאלה שאמרו שבמצב הזה - כשצבאות ערב יתקפו, העולם לא יתמוך ולמדינה אין צבא משמעותי ויכולת להתגונן. זו תהיה טעות והתאבדות להכריז על הקמת המדינה, וחלילה עלול להיגרם אסון גדול מאוד שיעלה בחיי אדם רבים.

...ואה
עֲתִכְמָא?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתמפלפלתם עליה אתם מוזמנים לשחק אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי - בית ספר 'חורב', תל אביב

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

זיהוי חללים והבאה לקבר ישראל

אחת המצוות החשובות ביהדות היא הטיפול במת מצווה - אדם שמת מחוץ ליישוב ואין לו קוברים. במהלך מלחמות ישראל פעלה הרבנות הצבאית לאיתור החללים וזיהויים, כדי להביאם לקבר ישראל, ובמקרה של חיילים נשואים - כדי להתיר לנשותיהם להינשא מחדש.

חללי שיירת הל"ה זהו על ידי הרב שלמה גורן זצ"ל והובאו לקבורה בהר הרצל בירושלים.

4260	3930	3880	3828	3728	3408		3340	2934		2883		2448	2448		2238	1948	0
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 ועלמלך	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו / שרה	-3760 בריאת העולם
מסורת ישראל																	

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות (מומלץ לעיין בתלמוד, מסכת מכות, דף כ"ד):

- מהו האירוע שבציור ומתי הוא התרחש?
- איך קראו למחלקה הזו ומי פיקד עליה?
- לאן היו מיועדות פניהם של הלוחמים?

י"ג טבת ה'תש"ח, כולל
י"ג טבת ה'תש"ח, כולל
י"ג טבת ה'תש"ח, כולל

סרקו את הבר-קוד, היכנסו לערוץ היו-טיוב של התלמוד הישראלי ותוכלו לצפות בעולם שלם של סרטים בנושאים שונים ומגוונים, מרתקים ומעניינים

מי אנחנו?

- יצאנו בה' שבט תש"ח, הלילה שבין ה-16 ל-15 לינואר 1948, להגיש תגבורת ללוחמים בגוש עציון.
- בתחילה היינו 40, אולם חמישה נאלצו לחזור ונשארו 35.
- במהלך הדרך התגלינו והותקפנו בידי ערבים, ונלחמנו בגבורה עד הסוף.
- אנחנו קבורים בהר הרצל בירושלים.

י"ג טבת ה'תש"ח

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260 ה'תר"ס	5258 ה'תר"ס	4900 ה'רמ"ב	4800 רש"י	4650 רבי סעדיה גאון	4260 ימי הביניים תקופת הראשונים
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לוי	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר מועד | מסכת יבמות, דף נ"ח - ס"א

דף נ"ח: גלגול שבועה

אם ראובן בא לבית דין ואומר: "שמעון חייב לי כסף". קוראים לשמעון ואם הוא אומר: "לא נכון, אינני חייב", הדיינים אומרים לראובן: לפי דין התורה, אם אין לך הוכחה ששמעון חייב לך, הוא לא ישלם לך מאומה, והוא אפילו לא צריך להישבע על כך. יש פעמים שהתורה קבעה ששמעון צריך להישבע שהוא לא חייב כסף. למשל, ראובן מינה את שמעון לשמור לו על שטח ראובן בא לבקש את השטח בחזרה, אומר לו שמעון: "מפסער מאוד. אבל באו שוודים עם חרבות וגזלו את השטח". במקרה כזה לראובן יש זכות לתבוע משמעון שישבע בבית דין שבאמת כך קרה. מהו "גלגול שבועה"? אחרי ששמעון כבר חייב להישבע לראובן על השטח, יכול ראובן לומר לו: הזכר אתה שפעם תבעתי שאתה חייב לי כסף ואמרת שאינך חייב? עכשיו אני רוצה שתישבע לי גם על הכסף ההוא. בכך ראובן 'גלגל' שבועה נוספת באמצעות השבועה שכבר קימת.

דף נ"ט: האיש שנקנה קורבן תמורת כלב

מעשה באלישע שביקש להביא קורבן לבית המקדש. פנה אלישע לרועה צאן ואמר: "מכור לי בבקשה כבש שמן וטוב, הכי טוב שיש לך. אם תמכור לי את הכבש המפוסם, הכי טוב, אתן לך משהו מיוחד - אני אשלם לך בכלב רועים ענקי, שיגן על הכבשים שלך", הרועה אמר "מסכים". בסוף התברר לו שהוא עשה טעות גדולה, כי התורה אוסרת להביא קורבן שקנו אותו תמורת כלב. בעל "ספר החינוך" מסביר, שהתורה אסרה זאת מפני שלכלבים יש טבע שהם עזי פנים, וכשמביאים קורבן צריך לרכך את הלב ולחזור בתשובה.

דף ס': ציצ הזָהב

אחד משמונת בגדי הכהן הגדול הוא ציצ הזָהב. הציץ היה כמו רצועה של זהב ברוחב של שתי אצבעות. על ציצ הזָהב היו כתובות המילים "קודש לשם".

הכהן הגדול היה קושר את הציץ מעל המצח בחוטי תכלת. על המצח, מעל הציץ היה הכהן הגדול מניח תפילין של ראש. את שמונת הבגדים היה לובש הכהן הגדול בסדר מסוים. תחילה לבש את המכנסים, אחר כך את הכתונת וחרג אותה באבנט, אזי לבש את המעיל, עליו את האפוד והחושן, חגר את האפוד, הניח את המצנפת על ראשו ולבסוף קשר את הציץ אל הראש.

דף ס"א: טומאת אוהל

חפץ טהור הנוגע בטומאה - נטמא. אך חפץ טהור הנמצא באותו בית עם טומאה - אינו נטמא. שונה הוא דינו של המת. מת הנמצא בבית, מטמא את כל האנשים ואת הכלים הנמצאים בבית, ואפילו אינו נוגע בהם. טומאה זו מכונה "טומאת אוהל", כי בפסוקים שבהם התורה מלמדת על טומאה זו היא עוסקת במת שנמצא בתוך אוהל. לכוהנים אסור להיטמא, ולכן גם בימינו, כשכוהנים הולכים לבקר בבית חולים, הם מבקרים לפני כן אם מותר להם להיכנס, כי אם יש מתים באותו מקום שבו הם יהיו - הם יעברו על איסור.

רבי שמעון בר יוחאי אמר, כי טומאת אוהל נהגת רק אם המת יהודי, אך אם המת נוכרי, אין טומאת אוהל, ולכן לכוהן אין בעיה להיכנס לבית חולים שיש בו רק נוכרים.

דבר תורה

מספר ציונים מיוחדים יש לכהנים שבעם ישראל, ואחד מהם הוא האיסור להיטמא למת. מה בא לבטא איסור זה ומדוע דווקא הכהנים מצווים עליו?

הרבה מן האמונות והתפיסות הדתיות המצויות בעולם רואות את שיאה של עבודת האל-כבריה, סלידה וניתוק מהחיים עלי אדמות. הדבר מתבטא בהתנזרות מן החיים והחברה, בידוד, סינון ודברים נוספים שכל עניינם הוא הניתוק מעולם ומהחיים.

לעומת זאת, תפיסת העולם הישראלית מדגישה דווקא את קדושתם של החיים ואת החשיבות לקדשם ולרוממם. על כן, אנשי הקודש של עם ישראל - הכוהנים, מצווים להבדל מן המוות, וזאת בכדי לסמל כי עם ישראל מאמין בקדושתם של החיים עצמם ולא בבריחה ובבידול מהם.

חידה!

לפניכם זוגות של מילים. מצאו מילה שקשורה לכל אחת מהמילים שבזוג ומשלימה איתה ביטוי או מושג:

1. נשמות / שבועה -

2. ציץ / עגל -

3. מת / אוהל -

4. השחרור / יום כיפור -

(טמא טמא)
(טמא טמא)

שאלות השבוע

- מה היה הקשר המשפחתי בין רבי יוחנן לריש לקיש?
- כמה בגדים לבש הכהן הגדול?
- מה צריך כוהן לבדוק לפני שהוא נכנס לבית חולים?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il, בפקוח ראה חשבון יש לציין את מסי העולן עליו אתם עונים.*

